

تاریخ جراحی

ایالات متحده

برگرفته از کتاب تاریخ مصور جراحی

دکتر مصطفی جابرانصاری*

سیر تاریخی جراحی ایالات متحده در سده نوزدهم از چندین دوره مجزا تشکیل یافته است. هر یک از این دوره‌ها با شرایط و اوضاع و احوال به قدر کافی متفاوتی مشخص می‌شوند که بتوان آنها را یک دوره خاص محسوب نمود. دهه‌های اولیه این سده (1825 - 1800 میلادی) در اکثر جهات تداوم نحوه پیدایش و پیشرفت پزشکی در مستعمرات سیزده‌گانه بود. تعداد اندکی از پزشکان و جراحان آمریکا در اوایل سده نوزدهم از طریق گذراندن یک سیستم آموزشی نظام‌مند و سیستماتیک به طبابت می‌پرداختند، چرا که تسهیلات آکادمیک و دانشگاهی در ایالات متحده فوق‌العاده محدود بود و کسب آموزش پزشکی و جراحی نیازمند حضور در دانشکده‌های پزشکی اروپا بود و تعداد اندک شماری از دانشجویان آمریکایی از توان مالی و اقتصادی لازم جهت صرف چنین هزینه‌ای برخوردار بودند. لذا مواجهه با شرایط موجود مستلزم این بود که اکثریت افرادی که مایل به طبابت در آینده بودند، مجبور بودند نزد یکی از پزشکان در حال فعالیت در آمریکا شاگردی نموده و در کنار فعالیت در مطب پزشکان موجود به مطالعه کتب پزشکی و جراحی بپردازند.

وضعیت اولیه و نوپا بودن پزشکی در آمریکا در مجموع موجب عقب ماندگی عمومی پزشکی آمریکا شده بود. هیچ ضابطه و سنجه‌ای برای ارزیابی پزشکان وجود نداشت و تقریباً هیچ ابزاری جهت اشاعه و گسترش دانش پزشکی موجود نبود. هیچ دانشگاهی مشابه دانشگاه‌های بریتانیا و یا قاره اروپا وجود نداشت و تعداد قلیلی بیمارستان وجود داشت. در واقع هر فرد آمریکایی برای کسب آموزش‌های تخصصی مورد نیاز برای پرداختن به جراحی مجبور بود که به لندن و یا ادینبورگ مسافرت نماید.

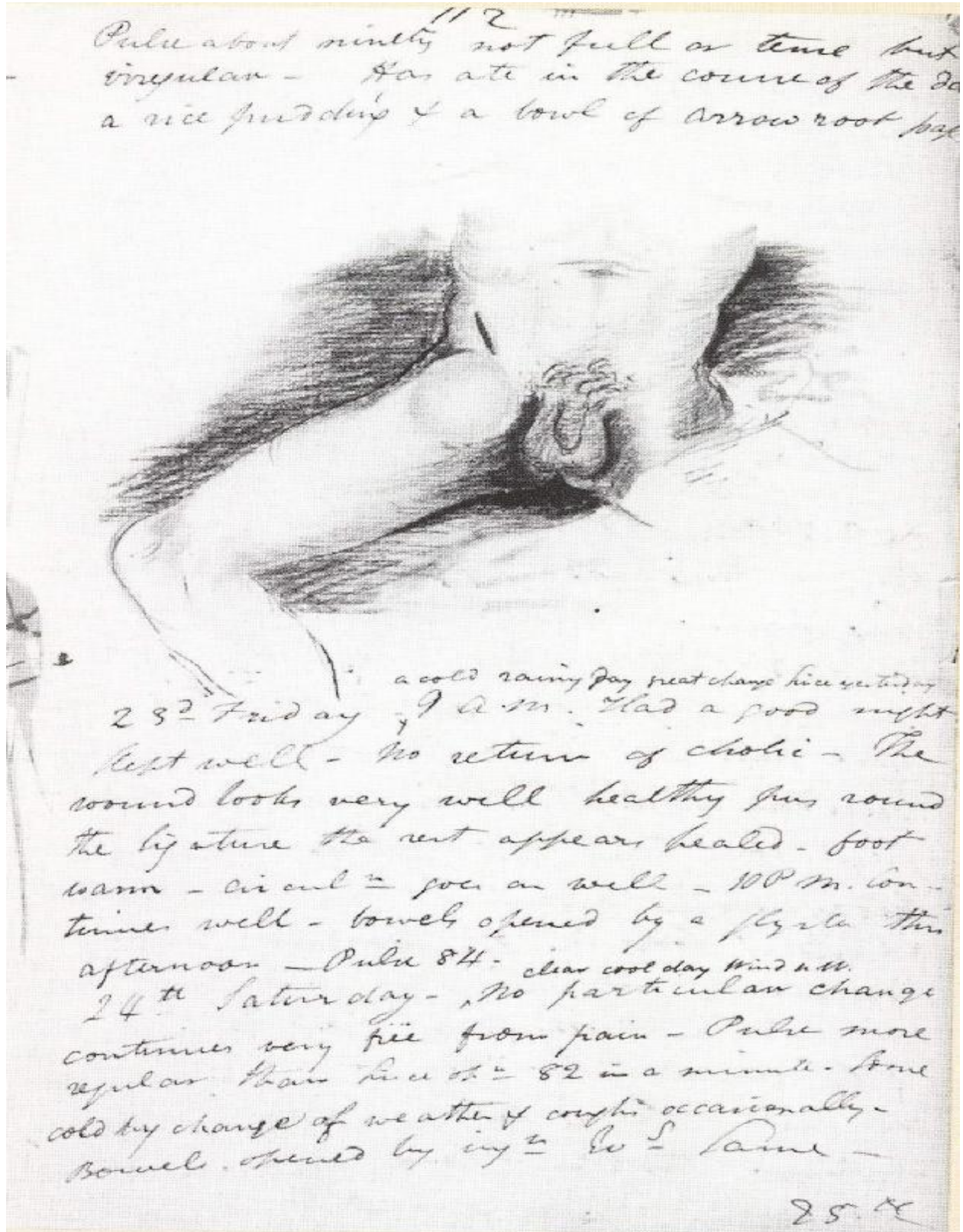
در پزشکی آمریکا در دهه‌های اولیه قرن نوزدهم، جراحی تنها یک شیوه تکنیکی درمان پزشکی باقی ماند و فاقد ویژگی‌هایی بود که بتوان آن را شاخه‌ای از پزشکی علمی محسوب نمود. برخلاف اروپا که در آنجا هانتز و بیسا (Bichat) فعالیت می‌کردند، در ایالات متحده هیچ فردی وجود نداشت که بتوان وی را جراح علمی تلقی نمود. با وجود تمامی این موارد وقوع پیشرفت‌های متعددی در همان اوایل سده نوزدهم حاکی از پیشرفت جراحی آمریکا در جهت حرفه‌ای شدن بود.

نویسنده پاسخگو: دکتر مصطفی جابرانصاری

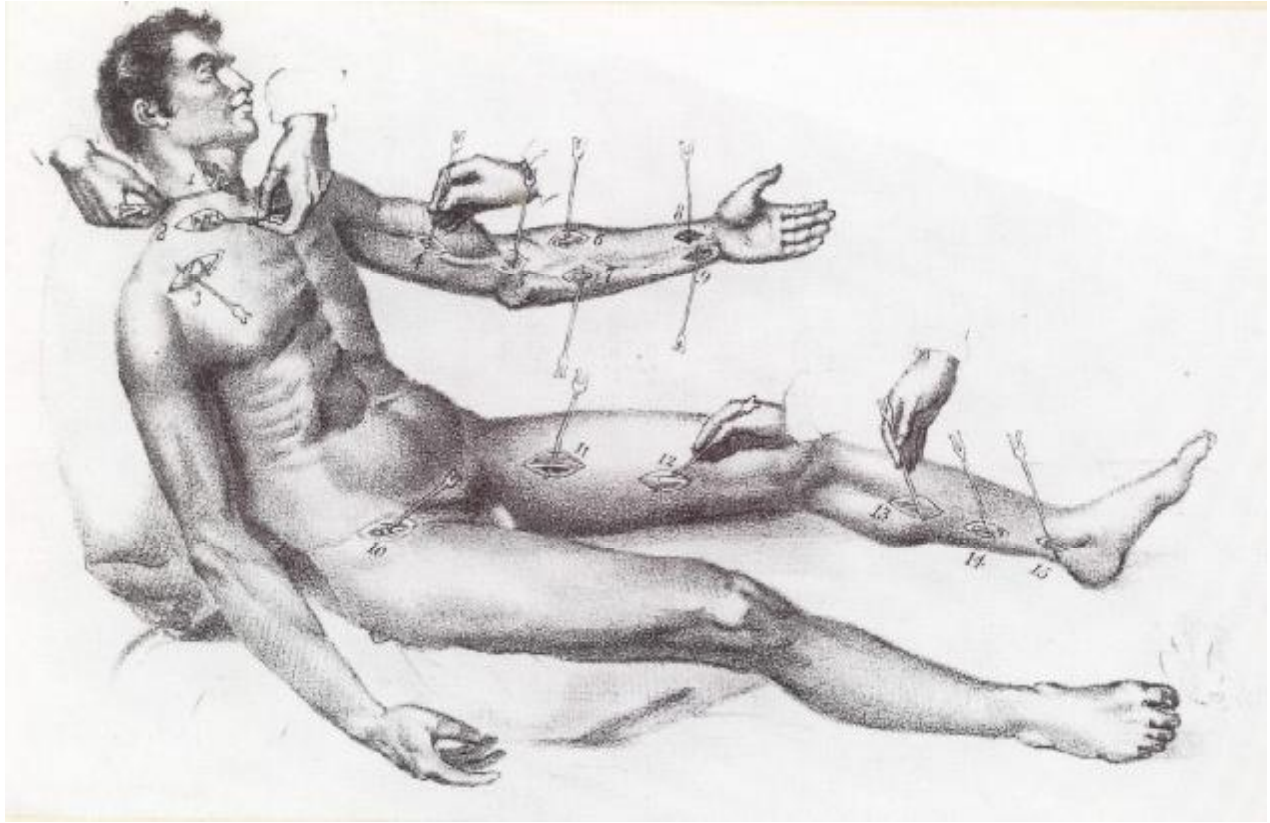
تلفن: 7-88505595

E-mail: ansari_17@yahoo.com

*متخصص جراحی عمومی و اطفال، بیمارستان مهراد

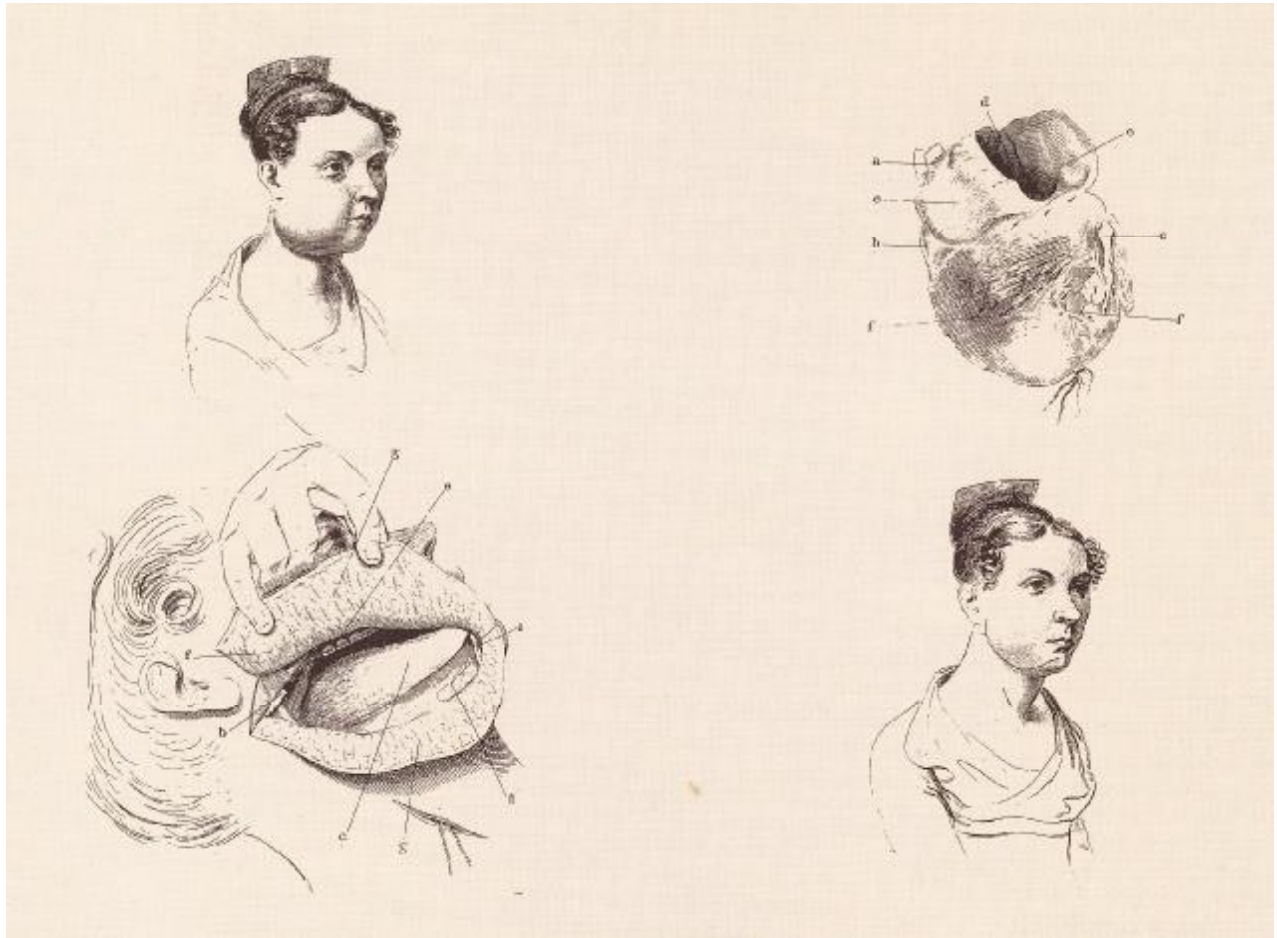
تصویر 1- تصویری از یکی از صفحات نسخه اصلی دست نوشته جان سینگ دورسی همراه با تصویر عمل جراحی روی آنورسم شریان ایلیاک خارجی. دورسی اولین جراحی در آمریکا بود که به صورت موفقیت آمیزی اقدام به لیگاتور نمودن شریان ایلیاک خارجی نمود (مجموعه تاریخی کالج پزشکان فیلادلفیا).

تصویر 2- پایین، برش‌ها و شیوه‌های گوناگون مورد استفاده در لیگاتور نمودن عروق خونی، آنگونه که دلبیوکی هویت (W. K. Hewitt) بر روی سنگ برای لیتوگرافر مشهور آمریکا ناتانیل کوریه (Nathaniel Currier 1813-1888) از شرکت کوریه و آیوس ترسیم نموده است. نسخه اصلی این تصویر در کتاب جراحی مصور (Surgery Illustrated) اثر آگوستوس دوآن (Augustus Doane 1808-1852)، نیویورک 1836 می‌باشد. در مجموعه لیتوگراف‌ها و آثار کوریه بندرت تصاویر مربوط به موضوعات پزشکی دیده می‌شوند (از مجموعه شخصی مؤلف).

تعداد فزاینده‌ای از جوانان آمریکایی در آزمون‌های ورودی دانشگاه‌های پزشکی برتر اروپا به ویژه در بریتانیای کبیر شرکت و پذیرفته شدند. بخش قابل ملاحظه‌ای از برترین جراحان آمریکایی که در ایالت‌های متفرق آمریکا فعالیت داشتند، جراحانی بودند که پس از تحصیلات در خارج از کشور به کشور خود بازگشته بودند. رایت پست (Wright Post، 1766 میلادی - 1822)، والتین مات (V. Mott، 1785 - 1865 میلادی) و جی کرنی راجرز (J. Kearny Rodgers، 1793 - 1851 میلادی) نیویورکی از این افراد بوده‌اند. پست در لندن و نزد جان شلدون (John Sheldon، 1752 - 1808 میلادی) تحصیل کرده بود. مات و راجرز با استلی کوپر و جان ابرنتی کار کرده بودند.

جراحان فیلادلفیا فیلیپ سینگ فیریک (Philip Syng Physick، 1768 - 1837 میلادی) و خواهرزاده‌اش جان سینگ دورسی (John Syng Dorsey، 1783 - 1818 میلادی) و ویلیام گیبسون (William Gibson، 1768 - 1868 میلادی) برای مدتی طولانی در لندن و ادینبورگ آموزش دیده بودند. آموزش و تحصیلات فیزیک اهمیت ویژه‌ای داشت، چرا که وی مدت چهار سال نزد جان هانتز فعالیت کرده و به برجسته‌ترین دانشجوی آمریکایی جان هانتز بدل شده بود.

تصویر 3- بالا طرف چپ، والتین مات در سال 1822 نیمه راست استخوان فک تحتانی (ماندیبول) این بیمار را که مبتلا به استئوسارکوم بود، قطع نمود. مات نخستین جراحی در ایالات متحده بود که اقدام به قطع و برداشت نیمی از استخوان فک تحتانی نمود. در اولین جراحی‌هایی که برای تومورهای سر و گردن انجام می‌داد؛ مات بر این باور بود که چندین روز قبل از عمل باید شریان کاروتید بیمار را لیگاته نمود، ولی تجربیات بعدی نشان داد که چنین اقداماتی غیرضروری بوده و بر پیچیدگی عمل می‌افزاید. طرف راست بالا، تومور خارج شده و پایین تصویر بیمار بعد از عمل جراحی (برگرفته از ژورنال پزشکی و فیزیکی نیویورک، جلد اول 385-393، 1822).

افزائیم مک دوول (1771 - 1830 میلادی، Ephraim McDowell) و بنجامین وینسلو دادلی (1785 - 1870 میلادی، Benjamin Winslow Duolley) پس از تحصیل در ادینبورگ هر دو به کشور بازگشته و در مناطق دورافتاده کنتاکی به طبابت و جراحی پرداختند. جان کالین وارن (1778 - 1856 میلادی، John Collins Warren) معروف بوستون (Boston) به سال 1802 میلادی مدرک پزشکی خود را از دانشگاه ادینبورگ اخذ نمود.

از آنجا که جوانان آمریکایی در بریتانیای کبیر تحصیل نموده و آموزش دیده بودند، نخستین دوره جراحی در آمریکای قرن نوزدهم عمیقاً تحت نفوذ اصول هانتز در جراحی بود. از برجسته‌ترین و بارزترین این اصول و مفاهیم کاربرد مطالعات آناتومیک و پاتولوژیک جهت درک بهتر درمان‌های جراحی بود. علیرغم افزایش تعداد جراحان تحصیل کرده، میزان انجام اعمال جراحی واقعی هم در ایالات متحده و هم در اروپا فوق العاده محدود بود و عمدتاً به اعمال سیستم استخوانی و سیستم عروقی محدود می‌شد.

تصویر 4- نمای استامپ (Stump) پس از بهبودی جراحات در نخستین آمپوتاسیون موفق مفصل هیپ که در سال 1827 توسط والتین مات در آمریکا انجام شده (برگرفته از ژورنال پزشکی و فیزیکی فیلادلفیا، جلد 14، صفحات 521-523، 1827).

تصویر 5- نمای بیرونی بیمارستان نیویورک در اوایل سده نوزدهم (مجموعه تاریخی کالج پزشکان فیلادلفیا).

جراحان آمریکایی گونه‌های بی‌شماری از لیگاتورهای عروقی و اعمال جراحی استخوانی و مفصلی را ابداع نمودند. از عمده‌ترین جراحی‌های عروقی می‌توان از لیگاتور شریان ایلیاک خارجی (1811 میلادی) توسط دورسی؛ لیگاتور شریان کاروتید مشترک (1814 میلادی) و لیگاتور شریان سابکلوین (1817 میلادی) توسط پست؛ بستن شریان بی‌نام (1818 میلادی)، لیگاتور شریان ایلیاک مشترک (1827 میلادی) و شریان ایلیاک داخلی (1837 میلادی) توسط مات (Mott) و اقدام برای لیگاتور شریان ایلیاک مشترک (1812 میلادی) برای نخستین بار توسط گیبسون (Gibson) نام برد. از شناخته‌شده‌ترین اعمال جراحی استخوانی می‌توان به برداشتن نیمه راست استخوان ماندیبول (فک تحتانی) (1822 میلادی)، اولین آمپوتاسیون گزارش شده مفصل هیپ در آمریکا (1827 میلادی) و رزکسیون استخوان ترقوه چپ (1828 میلادی) توسط مات اشاره نمود.